

Apostolien tekojen seurakunnallista elämää

ΛΟΥΚΑΣ

Luukas

- Luukkaan tekstien osuus UT:sta on 27 %
 - Miten tämä on mahdollista?
 - Luukas kirjoitti kaksiosaisen teoksen:
 - Luukkaan evankeliumi
 - Apostolien teot
 - Suuri kirkollinen merkitys
 - Helatorstai (40 päivää pääsiäisestä)
 - Helluntai (50 päivää pääsiäisestä)
-

- Ap.t. 1:1-3:

- “Edellisessä kirjassani, hyvä Teofilos, kerroin kaikesta siitä, mitä Jeesus teki ja mitä hän opetti, alusta alkaen aina siihen päivään saakka, jona hän Pyhän Hengen voimalla antoi valitsemilleen apostoleille käskynsä, ennen kuin hänet otettiin taivaaseen. Heille hän myös monin kiistattomin todistein osoitti kuolemansa jälkeen olevansa elossa. Hän näyttäytyi heille neljänkymmenen päivän aikana useasti ja puhui Jumalan valtakunnasta.”
-

Luukas

- Kuka oli Luukas?
 - Kirkollinen traditio yksiselitteisesti puhuu Luukkaasta Apostolien tekojen (ja evankeliumin) kirjoittajana
 - Muratorin kaanon
 - Vanhin tunnettu lista UT:n kirjoista
 - N. vuodelta 170 jKr.
 - "Kolmas evankeliumi, Luukkaan mukaan, joka oli tunnettu lääkäri...samoin Apostolien teot, Luukkaan kokoama teos..."

Luukas

- Irenaeus (180 jKr.)
 - "Luukas, Paavalin toveri"
 - "Luukas, apostolien seuraaja ja opetuslapsi"
 - "Luukas ja Paavali olivat erottamattomat"
 - Viittaa 2. Tim. 4:11
 - Myös Kol. 4:14

- 2. Tim. 4:10-11:

- "Koeta päästä pian luokseni. Demas on tähän maailmaan mieltyneenä jättänyt minut ja lähtenyt Tessalonikaan. Crescens on mennyt Galatiaan ja Titus Dalmatiaan. Vain Luukas on täällä kanssani. Ota Markus mukaasi, sillä hänestä olisi minulle paljon apua."
-

- Kol. 4:13-14:

- Voin todistaa, että hän näkee paljon vaivaa teidän vuoksenne sekä Laodikean ja Hierapoliin seurakuntien vuoksi. Teille lähettävät terveisiä myös rakas veljemme lääkäri Luukas sekä Demas. Sanokaa terveisiä Laodikeassa oleville veljille sekä Nymfalle ja **hänen kodissaan kokoontuvalle seurakunnalle.**
-

Luukas

- Kirje Filemonille (23-25)
 - " Sinulle lähettävät tervehdyksensä Epafra, joka hänkin on Kristuksen Jeesuksen tähden vankina, sekä työtoverini Markus, Aristarkos, Demas ja Luukas. Herran Jeesuksen Kristuksen armo olkoon teidän henkenne kanssa."

Mis

-
-
-

Luukas

- Missä Luukas vaikutti?
 - Rooma, Kesarea, Antiokia..?
 - Kirkollinen traditio sijoittaa Luukkaan Antiokiaan
- Apostolien teot kuvastaa laajempaa varhaiskristillistä traditiota, ei yhtä paikallista seurakuntaa
 - Luukas todennäköisesti keräsi aineistoa laajemmalla alalla, eri lähteistä, ehkä jopa haastatteli ihmisiä
 - Tuntemus matkareiteistä ja paikoista paikoitellen tarkkaa

Apostolien teot

- Alkaa siitä, mihin evankeliumi jäi
 - Jeesuksen taivaaseen astuminen
 - Helluntai
 - Jerusalemin alkuseurakunta
 - Pietari
 - Paavali
 - Pyhä Henki
 - Päättyy Paavalin saapumiseen Roomaan (vankeudessa)
-

Seurakunnallista elämää

- Missä seurakunta kokoontui?
 - Kodeissa:
 - Ap.t. 1:12-14:”He palasivat Jerusalemiin ja menivät siellä siihen taloon, jonka yläkerrasta oli tullut heidän kokoontumispaikkansa: Pietari, Johannes ja Jaakob, Andreas, Filippus, Tuomas, Bartolomeus, Matteus ja Jaakob Alfeuksen poika, Simon Kiivailija ja Juudas Jaakobin poika. He pitivät kaikki yhtä ja rukoilivat lakkaamatta yhdessä joukkoonsa kuuluvien naisten sekä Jeesuksen äidin Marian ja Jeesuksen veljien kanssa.”
-

Seurakunnallista elämää

- Mitä seurakunnan kokoontumisissa tapahtui?
 - Leivän murtamista ja opetusta
 - 20:7:” Sapatin mentyä, viikon ensimmäisenä päivänä, kokoonnuimme murtamaan leipää. Paavali, jonka seuraavana päivänä oli määrä jatkaa matkaansa, puhui koolla oleville, ja puhe pitkittyi puoleenyöhön saakka.”
-

Seurakunnallista elämää

- Mitä seurakunnan kokoontumisissa tapahtui?
 - Rukousta
 - 12:12: "Kun tämä oli valjennut Pietarille, hän lähti kohti Johanneksen äidin Marian taloa, sen Johanneksen, jota kutsutaan Markukseksi. Siellä oli paljon väkeä rukoilemassa."
-

Seurakunnallista elämää

- Ihmisiä erotetaan tiettyihin tehtäviin

- 13:1-3: "Antiokian seurakunnassa oli profeettoja ja opettajia: Barnabas ja Simeon, josta käytettiin nimeä Niger, kyreneläinen Lukios, Menahem, joka oli neljännesruhtinas Herodeksen kasvinkumppani, sekä Saul. Kerran, kun he olivat palvelemassa Herraa ja paastoamassa, Pyhä Henki sanoi: 'Erottakaa Barnabas ja Saul minun työhöni, siihen tehtävään, johon minä olen heidät kutsunut.' Niin he paastosivat ja rukoilivat, ja sitten he panivat kätensä näiden kahden päälle ja lähettivät heidät matkaan."

Seurakunnallista elämää

- Seurakunnan vanhimmat
 - Kehittyvä piispuus
 - 20:17: " Miletoksesta Paavali lähetti sanan Efesokseen ja kutsui seurakunnan vanhimmat luokseen... Pitäkää huoli itsestänne ja koko laumasta, jonka kaitsijoiksi (piispoiksi) Pyhä Henki on teidät pannut; huolehtikaa seurakunnasta, jonka Herra omalla verellään on itselleen lunastanut."
-

Seurakunnallista elämää

- Kasteita

- Lapsikasteita...?

- 16:14-15: "Lydia, jumalaapelkäävä nainen, joka oli kotoisin Tyatirasta ja kävi kauppaa purppurakankailla. Herra avasi hänen sydämensä ottamaan vastaan sen mitä Paavali puhui, ja hänet ja hänen perhekuntansa kastettiin."

Seurakunnallista elämää

- Kasteita

- Aikuiskasteita

- 8:36-38: "Matkan jatkuessa he tulivat paikkaan, jossa oli vettä. Silloin hoviherra sanoi: 'Tässä on vettä. Estääkö mikään kastamasta minua?' Filippos sanoi hänelle: 'Jos koko sydäimestäsi uskot, se on mahdollista.' Hoviherra vastasi: 'Minä uskon, että Jeesus Kristus on Jumalan Poika.' Hän käski pysäyttää vaunut, ja he molemmat, Filippos ja hoviherra, astuivat veteen, ja Filippos kastoi hänet."
-

Seurakunnallista elämää

- Kehittyvä liturgia

- 13:1-3: "Antiokian seurakunnassa oli profeettoja ja opettajia: Barnabas ja Simeon, josta käytettiin nimeä Niger, kyreneläinen Lukios, Menahem, joka oli neljännesruhtinas Herodeksen kasvinkumppani, sekä Saul. Kerran, kun he toimittivat jumalanpalvelusta (liturgiaa) ja paastosivat, Pyhä Henki sanoi: 'Erottakaa Barnabas ja Saul minun työhöni, siihen tehtävään, johon minä olen heidät kutsunut.' Niin he paastosivat ja rukoilivat, ja sitten he panivat kätensä näiden kahden päälle ja lähettivät heidät matkaan."
-

Seurakunnallista elämää

- Yhteisen elämän pelisääntöjä

”Apostolien ja vanhimpien veljellinen tervehdys **pakanuudesta kääntyneille** Antiokian, Syyrian ja Kilikian veljille. Me olemme kuulleet, että muutamat, jotka ovat tulleet meidän luotamme mutta joita me emme ole lähettäneet, ovat **puheillaan järkyttäneet teitä ja saattaneet teidät hämmennyksiin**....Pyhä Henki ja me olemme nähneet hyväksi, ettei teidän kannettavaksenne pidä panna mitään taakkaa. Annamme ainoastaan nämä välttämättömät ohjeet: **karttakaa epäjumalille uhrattua lihaa, samoin verta ja sellaista lihaa, josta ei ole verta laskettu, sekä haureutta**. Kun näitä vältätte, kaikki on kohdallaan. Voikaa hyvin.”

Apostolien teot

- Kuvaa hyvin varhaista seurakunnallista elämää
- Seurakunta oli muutoksessa
 - Liturginen elämä
 - Seurakunnan virat
 - Teologia
 - Jne.

Kiitos